

บทที่ 4

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอบ้านนาสารในระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ

1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนให้เข้มแข็ง
2. ขยายกิจกรรมและสวนเกษตรที่เข้าร่วม โครงการเพิ่มอีกร้อยละ 10
3. พัฒนาแนวคิด ทิศทางการพัฒนาและจัดทำแผนเบื้องต้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน
4. วิจัยหากลยุทธ์ด้านการตลาด และการส่งเสริมการขาย

ซึ่งการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีระยะที่ 1 สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอบ้านนาสารในด้านต่าง ๆ โดยสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาแนวคิด และทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอบ้านนาสาร

งานส่วนนี้เป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่จะต้องดำเนินการในกระบวนการของงานวิจัย เนื่องจากปรากฏชัดในการวิจัยและประเมินศักยภาพความพร้อมในระยะที่ 1 ว่าอำเภอบ้านนาสารมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และประชาชนอยากเห็นการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ แต่จากสังเกตจากการประชุมแบบมีส่วนร่วม พบว่า ทั้งผู้บริหารท้องถิ่น และประชาชนยังขาดความเข้าใจในด้านการพัฒนา และบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยจึงเริ่มจากการให้ความรู้เบื้องต้น และพัฒนาการเรียนรู้เป็นขั้นตอน ดังนี้

1.1. ประชุมทำความเข้าใจและวางแผนการทำงานร่วมกันเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2547

1.2. ศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวนอกพื้นที่ โดยใช้บ้านดำฝั่ง ค.ตันชวน อ.พนม จ.สุราษฎร์ธานี

เป็นพื้นที่ศึกษาเรียนรู้ เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2547

1.3. ประชุมสรุปผลการศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน

2547

1.4. อบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ณ โรงเรียนบ้านนาสาร ระหว่างวันที่ 5-6 ธันวาคม 2547

1.5. ประชุมแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการเรียนรู้ และ

วางแผนร่วมกันรวม 4 ครั้ง ระหว่างวันที่ 1 เมษายน ถึง วันที่ 14 มิถุนายน 2548

1.6. จัดเวทีเสวนาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอบ้านนาสาร เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2548 โดยมีผู้เข้าร่วมรับฟังประมาณ 400 คน

ซึ่งการอบรม และร่วมในการปฏิบัติและการเรียนรู้จากภายนอก ทำให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจด้านการพัฒนา และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้นจนสามารถกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวได้สำเร็จ ดังรายละเอียดในข้อ 3

2. การพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวให้เข้มแข็ง

จากการวิจัยในระยะที่ 1 พบว่าปัญหาสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอบ้านนาสารที่ผ่านมาในอดีต คือ การขาดผู้รับผิดชอบ หรือ “ขาดเจ้าภาพ” ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว โครงการวิจัยได้แก้ปัญหาในส่วนนี้ โดยจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอบ้านนาสาร ประกอบด้วยส่วนราชการ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว รวม 27 ท่าน ตามคำสั่งอำเภอบ้านนาสารที่ 349/2547 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2547 และคำสั่งที่ 13/2548 แต่งตั้งคณะทำงานเพิ่มเติม ลงวันที่ 18 มกราคม 2548 โดยมีองค์ประกอบของคณะกรรมการในแผนภูมิที่ 21 หน้า 80

3. จัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอำเภอบ้านนาสาร

การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยว การอบรมพัฒนาความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และการประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้แนวคิด ทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน พร้อมแผนงานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยสาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอำเภอบ้านนาสาร มีดังนี้

3.1. ศักยภาพ จุดอ่อน จุดแข็ง และโอกาสทางการท่องเที่ยว

3.1.1. ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

อำเภอบ้านนาสารมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีพลังในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวหลายประเภท และมีพลังดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเป็น 3 กลุ่มระดับคือ

1) แหล่งท่องเที่ยวที่มีพลังดึงดูดใจระดับสูง เป็นแหล่งท่องเที่ยวแม่เหล็กของ

พื้นที่ มี 2 แห่ง คือ

1.1) น้ำตกคาดฟ้า

1.2) ถ้ำมึน

2) แหล่งท่องเที่ยวหลักมีพลังดึงดูดความสนใจในระดับรอง มีจำนวน 5 แห่ง

ประกอบด้วย

- 2.1) น้ำตกเหมืองทวด
- 2.2) พืชหายากเขาหนอง
- 2.3) สวนสละอาทิตย์
- 2.4) สวนส้มโชกุน
- 2.5) สวนผลไม้หลัก

3) แหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มระดับความน่าสนใจ

ประกอบด้วย

- 3.1) โครงการอุทยานธรณีพัฒนา 8
- 3.2) อนุสรณ์สถานช่องช้าง
- 3.3) กลุ่มผลิตภัณฑ์ผีเสื้อใบยางพารา

3.1.2. จุดอ่อนทางการท่องเที่ยว

แม้อัตราการเติบโตทางการท่องเที่ยวของอำเภอบ้านนาสารจะเป็นไปในลักษณะก้าวกระโดด แต่การเติบโตดังกล่าวยังไม่สามารถสร้างประโยชน์ให้กับอำเภอบ้านนาสารได้มากนัก โดยมีสาเหตุหลัก ดังนี้

- 1) การไม่กระจายตัวของนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวจะกระจุกตัวเพียง 2 แหล่งท่องเที่ยวหลัก คือ น้ำตกคาดฟ้า และถ้ำมึน
- 2) นักท่องเที่ยวขาดกำลังซื้อ เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเยาวชน โดยนักท่องเที่ยวมากกว่าร้อยละ 75.44 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ยังไม่มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง
- 3) รายได้โดยตรงจากการท่องเที่ยวตกแก่อำเภอบ้านนาสารน้อย โดยพบว่าค่าบริการในการท่องเที่ยวจะตกแก่อำเภอบ้านนาสารประมาณระหว่างร้อยละ 18 -19 เท่านั้น ด้วยเหตุที่สำคัญหลายประการ คือ
  - การท่องเที่ยวเพียง 1 วัน (เข้าไป - เย็นกลับ) ไม่มีที่พักค้างคืนในเขตอำเภอบ้านนาสาร เนื่องจากยังขาดที่พักที่เหมาะสมในพื้นที่
  - การจัดท่องเที่ยวโดยผู้ประกอบการภายนอก ซึ่งใช้บริการพื้นฐานต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยวจากผู้ประกอบการนอกเขตอำเภอบ้านนาสาร โดยเฉพาะยานพาหนะและมัคคุเทศก์นำเที่ยว

- การขาดระบบและความชัดเจนด้านการกำหนดค่าบริการต่าง ๆ

ในเขตอำเภอบ้านนาสาร เช่น ค่าตอบแทนมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ค่าธรรมเนียมการเข้าชมสวน เป็นต้น

4) การขาดบุคลากรผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว

แม้การวิจัยจะสามารถผลักดันให้เกิดระบบการบริหารจัดการและมีคณะ

กรรมการรับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอบ้านนาสารได้ แต่การดำเนินงานในภาคปฏิบัติ

ยังไม่สามารถคาดหวังผลเชิงประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงได้ เนื่องจากบุคลากรที่รับผิดชอบใน

ปัจจุบันมีความรู้ ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวในขอบเขตจำกัด

5) การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวยังมีประสิทธิภาพต่ำ

การดำเนินการในปัจจุบันทั้งในด้านเนื้อหา และวิธีการประชาสัมพันธ์ยังไม่

เพียงพอและไม่ทั่วถึง ไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้

6) การขาดเอกภาพด้านการบริหารจัดการ และพลังในการพัฒนา

เนื่องจากการท่องเที่ยวครอบคลุมทั้งเขตอำเภอ เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นมากกว่า 5 แห่ง และพื้นที่ท่องเที่ยวหลักตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ และการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวต้องเกี่ยวข้องกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร จึงมีความซับซ้อนและยุ่งยากใน

การรวมพลังการพัฒนา โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวซึ่งมีมิติด้านเศรษฐกิจและผลประโยชน์เกี่ยวข้อง

ชัดเจน

3.1.3. จุดแข็งทางการท่องเที่ยว

จากการศึกษาและวิเคราะห์ร่วมกันของบุคลากรจากหลายส่วนพบว่า อำเภอบ้านนาสารมีจุดแข็งที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว หลายประการ เช่น

1) การอยู่ใกล้ศูนย์กลางความเจริญของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีระยะทางห่าง

จากอำเภอเมืองเพียง 40 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 30 – 40 นาที

2) การมีความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นแหล่งธรรมชาติ

ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

3) แหล่งท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์ มีความพิเศษ เช่น

- มีน้ำตกที่สูงที่สุดในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

- มีถ้ำที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้

4) สามารถจัดการท่องเที่ยวได้ตลอดปี

5) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความสะดวก ถนนลาดยางแล้วมากกว่า

ร้อยละ 90

3.1.4. โอกาสที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า มีปัจจัยนอกที่หนุนเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอบ้านนาสาร ประกอบด้วย

- 1) นโยบายชาติที่มุ่งขยายการเติบโตของการท่องเที่ยว โดยมีเป้าหมายในเพิ่มอัตราการเติบโตด้านปริมาณของนักท่องเที่ยวปีละมากกว่าร้อยละ 20 เพื่อให้สามารถสร้างรายได้ 700,000 ล้านบาทในปี 2551
- 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดและยุทธศาสตร์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่กำหนดวิสัยทัศน์ให้เป็น “ผู้นำการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพที่ยั่งยืนในภูมิภาค” และมียุทธศาสตร์ในการฟื้นฟูและพัฒนาการท่องเที่ยวภาคพื้นดินเพิ่มขึ้น
- 3) กระแสการท่องเที่ยวที่เน้นความยั่งยืนมากขึ้น โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และเน้นการท่องเที่ยวชุมชนมากขึ้น
- 4) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยวด้วยตนเองมากขึ้น โดยคาดว่าจะเพิ่มจากร้อยละ 20 ในปัจจุบันเป็นร้อยละ 60 ในอนาคต

3.2. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

3.2.1. วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายใน ภายนอกเขตอำเภอบ้านนาสาร แนวโน้ม ทิศทาง และความต้องการของประชาชนชาวอำเภอบ้านนาสาร จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของอำเภอบ้านนาสาร ดังนี้

**“บ้านนาสารเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเป็นผู้นำ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสุราษฎร์ธานี”**

เพื่อให้วิสัยทัศน์ดังกล่าว ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรม จึงมีการกำหนดยุทธศาสตร์ มาตรการ แผนงาน โครงการอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการกำหนดกระบวนการทำงานขององค์กรภาครัฐ และท้องถิ่น เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ตามรายละเอียดที่ปรากฏในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว

4. การขยายกิจกรรมและสวนเกษตรเข้าร่วมโครงการเพิ่มเติม

งานวิจัยระยะที่ 2 ได้เน้นในส่วนของการสร้างความหลากหลายของรูปแบบ กิจกรรม และ โปรแกรมการท่องเที่ยวเพิ่มเติม ส่วนการขยายกลุ่มเกษตรนั้นได้กำหนดกลยุทธ์ในการเชื่อมโยงสวนเกษตรที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ และในเขตเทศบาลเมืองนาสารเป็นเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจะดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาสารในโอกาสต่อไป

ส่วนของการขยายกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น ได้มีการสำรวจพบแหล่งท่องเที่ยวอีกหลายแห่ง ซึ่งจะได้ทำการพัฒนา และบรรจุในโปรแกรมการท่องเที่ยวเพิ่มเติมเมื่อมีความพร้อม ประกอบด้วย

1. สวนสาธารณะไตรคีรี
2. ชุมเหมืองลานกวาง
3. ชุมเหมืองบ้านห้วยมุด
4. ถ้ำขรม ถ้ำพระ
5. การท่องเที่ยวเชื่อมโยงเจ้าแม่กวนอิม-ถ้ำขมื่น
6. การจัดทำเขตอนุรักษ์พันธุ์ปลาและกบภูเขา (กบขูด)\
7. การท่องเที่ยวบริเวณรอบภูเขาหน้าแดง
8. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ค่าย 508

ฯลฯ

5. กลยุทธ์ด้านการตลาด

งานวิจัยสามารถกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ด้านการตลาดและการส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวของอำเภอบ้านนาสาร ดังมีรายละเอียดปรากฏในบทที่ 3 โดยการตลาดจะเน้นใน 4 ลักษณะ คือ

- 5.1 เพิ่มระยะเวลาการท่องเที่ยวในเขตอำเภอบ้านนาสาร โดยพยายามให้มีการพักค้างคืนในพื้นที่
- 5.2 กระจายนักท่องเที่ยวจากน้ำตกคาคีฬา และถ้ำขมื่น ไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ให้มากขึ้น
- 5.3 เพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวในฤดูกาลผลไม้มากขึ้น
- 5.4 มุ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยเน้นกลุ่มอายุ 40-55 ปี และนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ผลลัพธ์ของโครงการ

1. ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1. อำเภอบ้านนาสารเป็นที่รู้จักของคนภายนอกเพิ่มขึ้น อันเนื่องจากการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และมีนักท่องเที่ยวจากต่างพื้นที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากในอัตราก้าวกระโดด

1.2. ทูนาทางธรรมชาติ ทูนาทางวัฒนธรรม และทูนาทางสังคมได้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและอำเภอบ้านนาสารมากขึ้นจากการท่องเที่ยว ซึ่งมีทั้งประโยชน์โดยตรงจากการได้รับค่าบริการและประโยชน์โดยอ้อม โดยเฉพาะการซื้อผลไม้ต่าง ๆ จากอำเภอบ้านนาสารเพิ่มขึ้น

1.3. เกิดความร่วมมือที่เข้มแข็งเป็นรูปธรรมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการเอกชน ผู้นำชุมชน และภาคีการท่องเที่ยวจากนอกเขตอำเภอบ้านนาสาร ทั้งในระบบการทำงานของคณะกรรมการที่รับผิดชอบ และการร่วมมือในการดำเนินงานเฉพาะด้านการท่องเที่ยว

1.4. เกิดการขยายแนวคิดในการรักษาระบบนิเวศและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและการจัดการเครือข่ายด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน แม้การขยายผลยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม แต่ในการประชุมหลายครั้งได้มีการนำเสนอประเด็นดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและการให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบ้านนาสาร

2. การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวและผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ

ในปี 2547 มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 163.45 โดยเพิ่มจาก 38,045 คนในปี 2546 เป็น 100,256 คนในปี 2547 ทำให้มีเงินหมุนเวียนในพื้นที่อำเภอบ้านนาสารไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท (เฉลี่ยคนละ 100 บาท) เกษตรกรชาวสวนสละ และสวนส้มสามารถจำหน่ายผลผลิตได้เพิ่มขึ้น ส่วนการจำหน่ายผลไม้หลักตามฤดูกาลยังไม่สามารถประมาณการได้เนื่องจากการวิจัยในระยะที่ 2 สิ้นสุดลงก่อนเทศกาลผลไม้ของอำเภอบ้านนาสาร

3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

นักท่องเที่ยวร้อยละ 95.33 มีความพึงพอใจในการท่องเที่ยว และร้อยละ 82.99 ตั้งใจจะกลับมาเที่ยวอีกและร้อยละ 92.97 จะแนะนำให้คนอื่นมาท่องเที่ยวอำเภอบ้านนาสาร

4. ผลลัพธ์ด้านการถ่ายทอดความรู้และการสร้างจิตสำนึกแก่เยาวชน

โครงการวิจัยได้ทำการอบรมยุวมัคคุเทศก์ และผู้ผ่านการอบรมได้ปฏิบัติงานจริง ณ ถ้าขมิ้น และ น้ำตกคาคพ่าในระหว่างวันหยุดและช่วงปิดภาคการศึกษา ซึ่งนอกจากเยาวชนจะได้รับค่าตอบแทนเป็น รายได้เสริมแล้ว ยังทำให้มีความรู้มีความเข้าใจในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ตลอดจนเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิดมากขึ้น

5. ผลลัพธ์อื่น ๆ

- 1. หลายหน่วยงานให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวมากขึ้น
- 2. เกิดระบบการบริหารจัดการและการประสานงานที่ชัดเจนมากขึ้น
- 3. มีการก่อสร้างที่พักเตรียมรองรับการท่องเที่ยว
- 4. เกิดกลุ่มยุวชนนำเที่ยว และเครือข่ายการท่องเที่ยว
- 5. เกิดเวทีประชาคม เสวนา เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับอำเภอ

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอบ้านนาสารกำลังเติบโต มีระบบในการบริหารจัดการ พัฒนา และเมืองคักร บุคลากรผู้รับผิดชอบ แต่เพื่อให้การเติบโตเกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น จึงควร ได้ดำเนินการแก้ปัญหา ด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1. เตรียมความพร้อม โครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ประกอบด้วย
  - 1.1.1. การมีศูนย์บริการการท่องเที่ยว และบุคลากรประจำศูนย์ที่ชัดเจนทั้งศูนย์ระดับ อำเภอ และจุดบริการ ณ แหล่งท่องเที่ยว
  - 1.1.2. การตกแต่งกิ่งไม้ และอำนวยความสะดวกในการใช้เส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว
  - 1.1.3. พัฒนาระบบสื่อสารให้ครอบคลุมทุกแหล่งท่องเที่ยว
  - 1.1.4. จัดทำป้ายบอกทางและแนะนำแหล่งท่องเที่ยวบนถนนสายหลักในเขตอำเภอ

บ้านนาสาร

- 1.2. ทขอพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ตลอดจนสร้างกิจกรรมที่น่าสนใจด้านการ ท่องเที่ยว เพื่อบรรจุ โปรแกรมการท่องเที่ยวเป็นระยะๆ
- 1.3. เตรียมบุคลากร และจัด โครงสร้างองค์กร ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการท่องเที่ยว

เป็นการเฉพาะ

2. ด้านการพัฒนาบริการด้านการท่องเที่ยว

2.1. จัดเตรียมที่พักที่เหมาะสม รองรับบริการพักค้างคืนของนักท่องเที่ยว

2.2. จัดอบรมผู้ให้บริการด้านต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการ ตลอดจนอบรมการใช้ภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

2.3. จัดเตรียมระบบการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและทั่วถึง

2.4. พัฒนาผลิตภัณฑ์และของที่ระลึกท้องถิ่นที่เหมาะสม

2.5. ผู้ประกอบการร้านอาหารที่รองรับนักท่องเที่ยว ต้องสามารถเปิดบริการนักท่องเที่ยวได้

ทุกวัน ไม่สร้างความผิดหวังแก่นักท่องเที่ยว

3. ด้านการตลาด

3.1 ส่งเสริมการขายเชิงรุก โดยดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

3.1.1. การขายฝ่ายหน่วยงานผู้รับผิดชอบและผู้ประกอบการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว
- ชมรมมัคคุเทศก์อาชีพในพื้นที่

ซึ่งการใช้ช่องทางนี้ จำเป็นต้องมีการจัดทำแผนการท่องเที่ยวล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ปี เพื่อที่จะให้สามารถนำเสนอขายในงานส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งระดับชาติ และนานาชาติ

3.1.2. การขายตรง

แม้ปัจจุบันการดำเนินในช่องทางนี้อาจสามารถดึงนักท่องเที่ยวไม่มากนัก แต่ควรได้ดำเนินการในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- การเชิญชวน แนะนำการท่องเที่ยวผ่านหน่วยงานราชการในโอกาสต่าง ๆ
- การแนะนำการท่องเที่ยวแก่ผู้ประกอบการเอกชนที่มีพนักงานจำนวนมากและมีนโยบายให้มีวันหยุดพักผ่อนแก่พนักงาน
- การขายในระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - commerce)

นอกจากนี้ควร ได้แบ่งความรับผิดชอบการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ และหน่วยงานเอกชน และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยว โดยภาครัฐควรเน้นงานด้านประชาสัมพันธ์และภาคเอกชนรับผิดชอบด้านการตลาด ซึ่งจะมีความคล่องตัว สามารถเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจากภายนอกได้อย่างกว้างขวาง

4. ด้านการประชาสัมพันธ์

เพื่อสนับสนุนกลยุทธ์ด้านการตลาด จึงควรดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในลักษณะที่หลากหลาย เช่น

- 4.1. จัดทำเอกสารและคู่มือการท่องเที่ยวในลักษณะต่าง ๆ
- 4.2. ประสานกับสื่อมวลชน และผู้สื่อข่าวด้านการท่องเที่ยวและชมรมผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เดินทางมาเยี่ยมชมและท่องเที่ยวในอำเภอบ้านนาสาร
- 4.3. จัดทำเว็บไซต์ (Website) ด้านการท่องเที่ยวของอำเภอบ้านนาสาร
- 4.4. ประสานกับกรมทางหลวงในการจัดทำป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอบ้านนาสาร

5. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

5.1. คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องมีความต่อเนื่องทางความคิด และการปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่นที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงจากการเลือกตั้ง และภาคราชการที่อาจมีการโยกย้ายตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

5.2. เทศบาลเมืองนาสารต้องพร้อมที่จะประสานงานกับท้องถิ่นอื่น ๆ และสนับสนุนทรัพยากรพื้นฐานต่าง ๆ อย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง

5.3. โครงการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการท่องเที่ยวมี 3 ระยะ การวิจัยควรสามารถดำเนินการให้ครบทุกระยะ เพื่อหนุนเสริมให้การท่องเที่ยวเติบโตอย่างมั่นคงและมีคุณภาพ โดยเฉพาะโครงการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ สิ้นสุดลงก่อนเทศกาลผลไม้อำเภอบ้านนาสาร เทศกาลงานทะเล โรงเรียน การนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติยังเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องติดตามและวิจัยเสริมศักยภาพอย่างมีระบบ กรรมการที่รับผิดชอบ องค์การที่เกี่ยวข้อง และสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาควรหนุนเสริมการวิจัย การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทั้งด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการ และการดำเนินตลาดเชิงรุกให้ต่อเนื่องถึงระดับที่ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้ด้วยชุมชนเอง